

#

7202 H

Keuzevak MV1 module 4
Les 1 14 mei 2024

Hand Lettering

Planning

Les 1	14 mei	Letters: basisvormen	
Les 2	21 mei	Werken met penselen, inkt, ... Letters in vormen zetten	<i>oefening en experiment</i>
Les 3	28 mei	3D effecten, kleur	
	4 juni	naar Museum, geen les	
Les 4	11 juni	Swash it!, illustratief	
Les 5	18 juni	Je eigen handlettering project	<i>eigen project</i>
Les 6	25 juni	Afmaken eigen project, afronden	

Doel

Je geeft een tekst een eigen, unieke uitstraling door de letters eerst met de hand te tekenen en/of te schilderen en ze soms daarna ook nog digitaal te bewerken.

De eerste vier lessen: oefenen en experimenteren

De laatste twee lessen: werk aan je eigen handlettering project

Inleveren

Op Teams

- De **oefeningen** les 1 t/m 4
Elke les inscannen en inleveren, dan raakt het niet kwijt...
M4FLEX Keuze Handlettering oefeningen
- Je **eigen handlettering project** les 5 en 6
M4FLEX Keuze Handlettering eigen project

Les presentaties en handouts

Op mamv.nl

[MV1](#) > [Unit Flex](#) > [FLEX Fase 2 – Module 4](#) > [Handlettering](#)

Vandaag: les 1

De basis: klassieke lettervormen

Vandaag

De kunst afkijken

- Werk van handletterhelden

Aan de slag, zelf letters tekenen en schilderen

- De basisvormen van letters, met beitel punt van de marker
- Rotunda letters
- Textura of Fraktur letters
- 1 woord kiezen en uitwerken
- Laatste 25 minuten: werk inscannen en inleveren op Teams
Dan werk neerleggen en elkaars werk bekijken

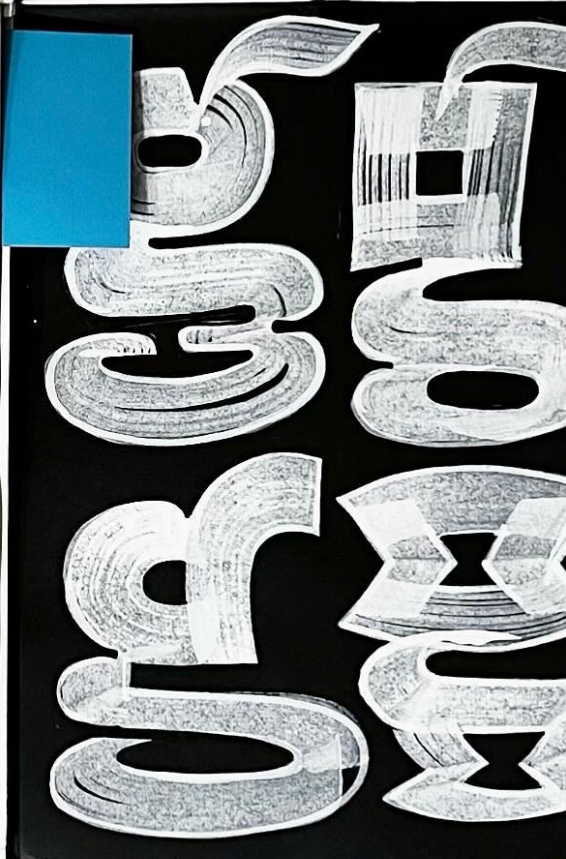
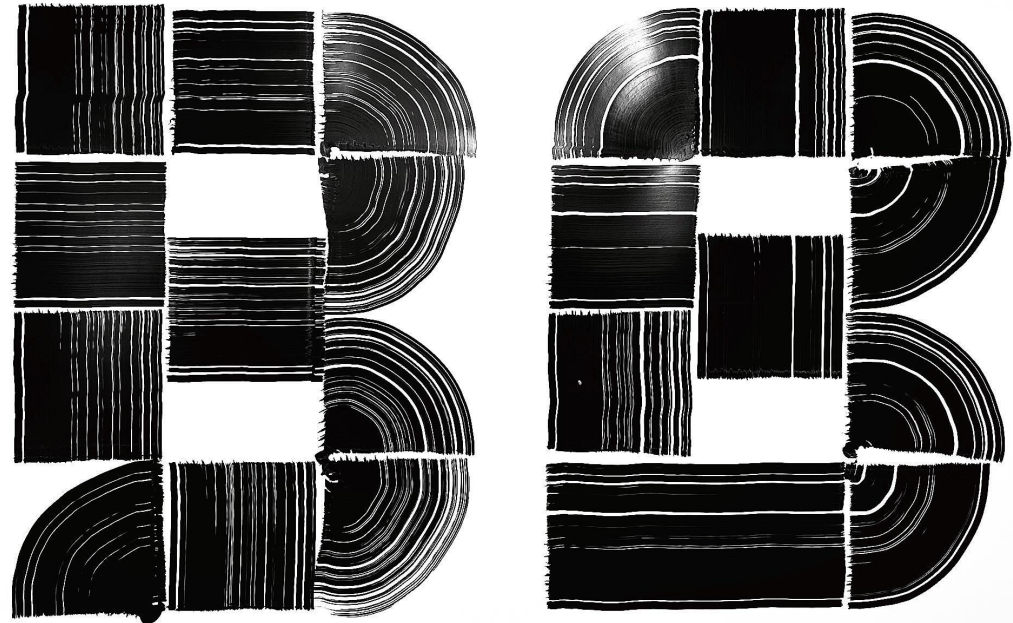
Handletterhelden

- **Daniel Markides** Rock Paper Ink @danielmarkides
- **High on Type** @highontype
- **Petra Wöhrmann** @petrawoehrmann
- **Xesta** Hugo Moura @xestastudio
- **Miitta Kämäräinen** @miitta.kam
- **Anika de Souza** @anikadesouzacalligraphy

Daniel Markides

**IT'S A
DIRTY
JOB AND
I GOT TO
DO IT**

High on type

Guido de Boer
Vincent de Boer
Hans Schuttenbeld
Ivo Brouwer
Julien Priez

HIGH ON TYPE
3 IN 1 WORKSHOP
AT KAPITAAL UTRECHT
SATURDAY
30TH OF MARCH
WELCOME 12:30
START 13:00
FINISH 18:00
BOOKLET 19:30
DRINKS UNTIL

calligraphy
WRITING GAMES
ALPHABET
BOOK MAKING

€ 120 INCLUDING:
* 3 COPIES OF THE BOOKLET
* DRINKS
* 1 FULL DAY OF 3 WORKSHOPS

LIMITED SPOTS. BOOK HERE:
WWW.HIGHONTYPE.NL/WORKSHOP

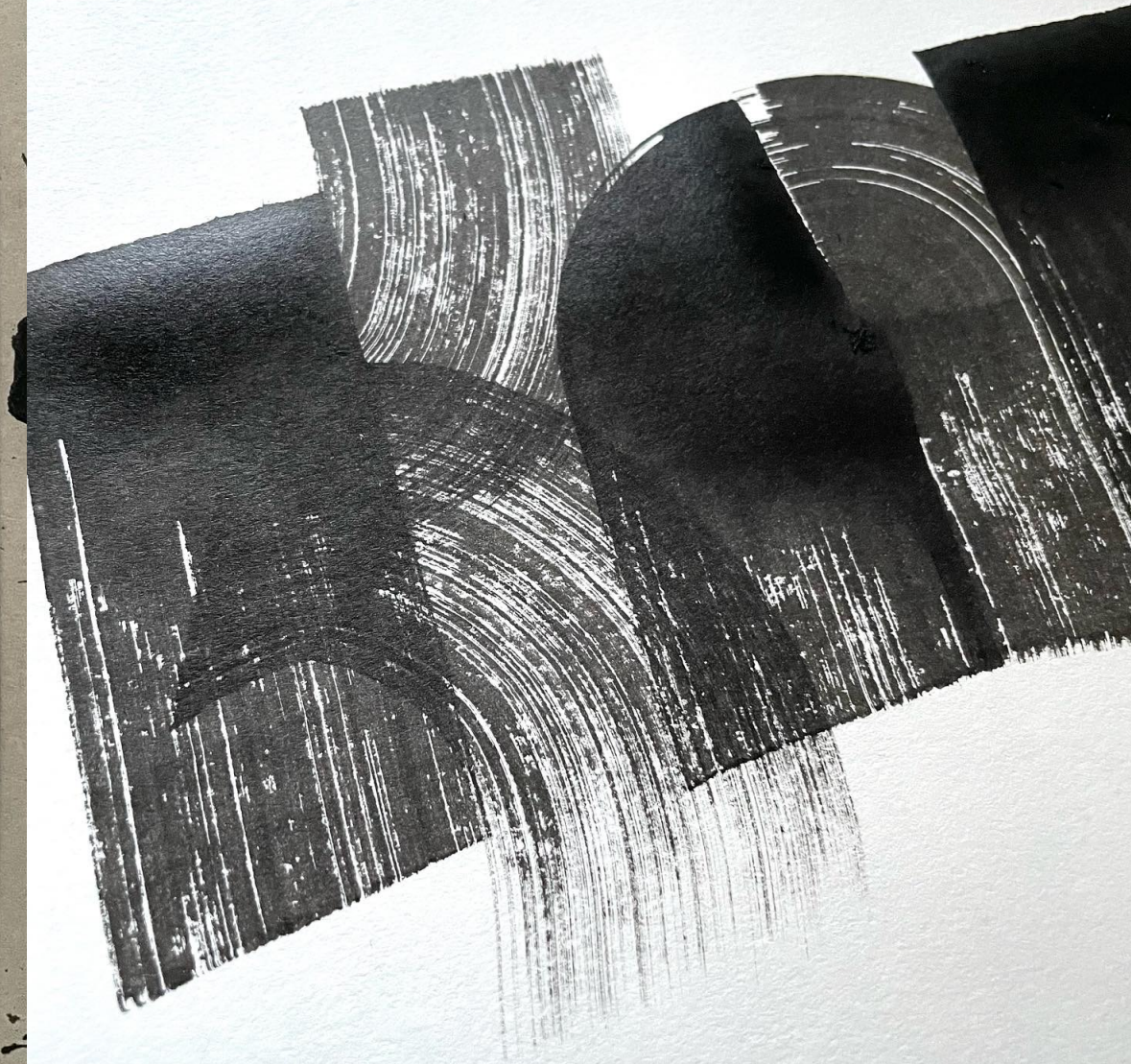
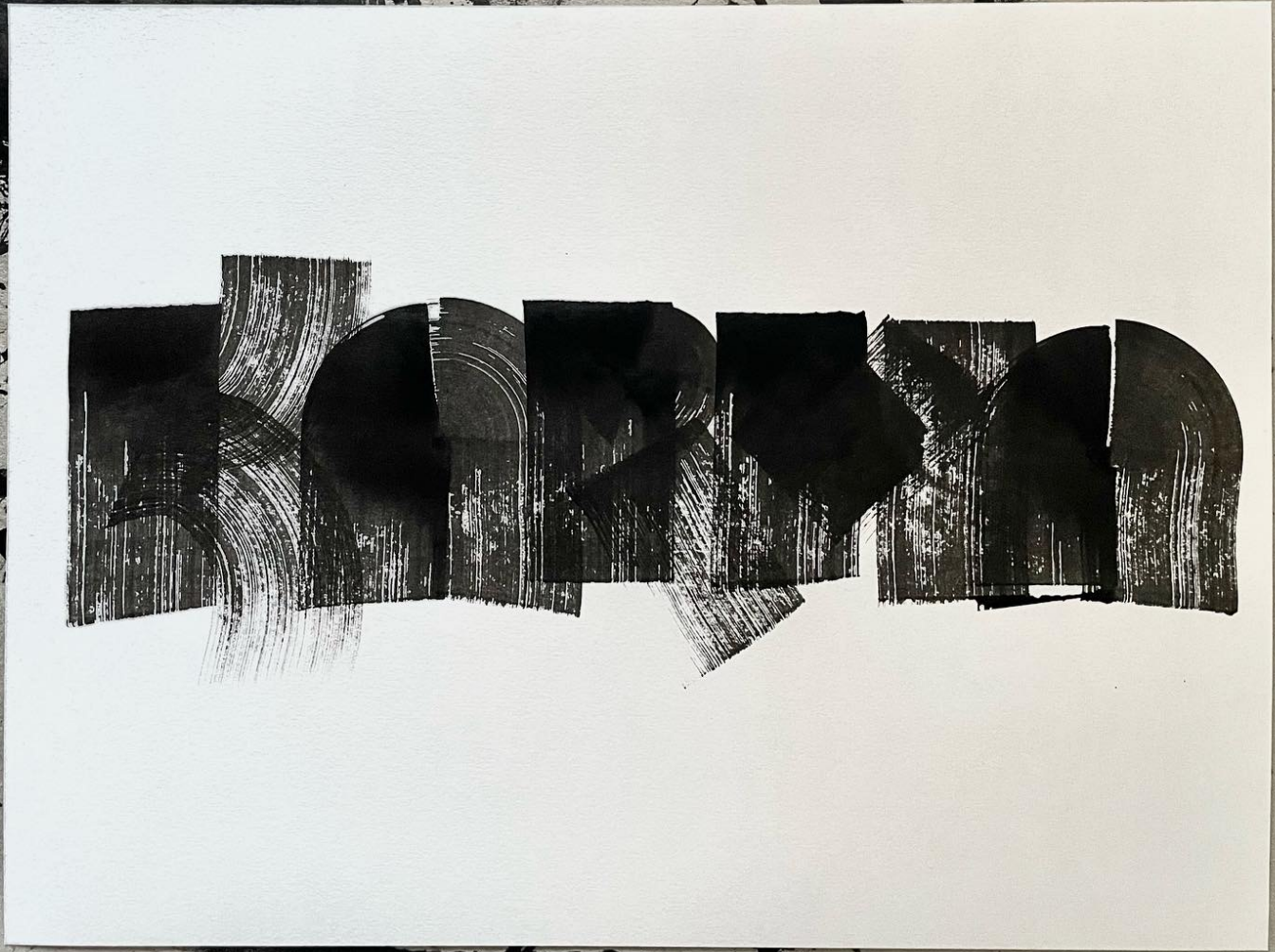
DESIGN: GUIDO DE BOER

Petra Wöhrmann

München, Duitsland

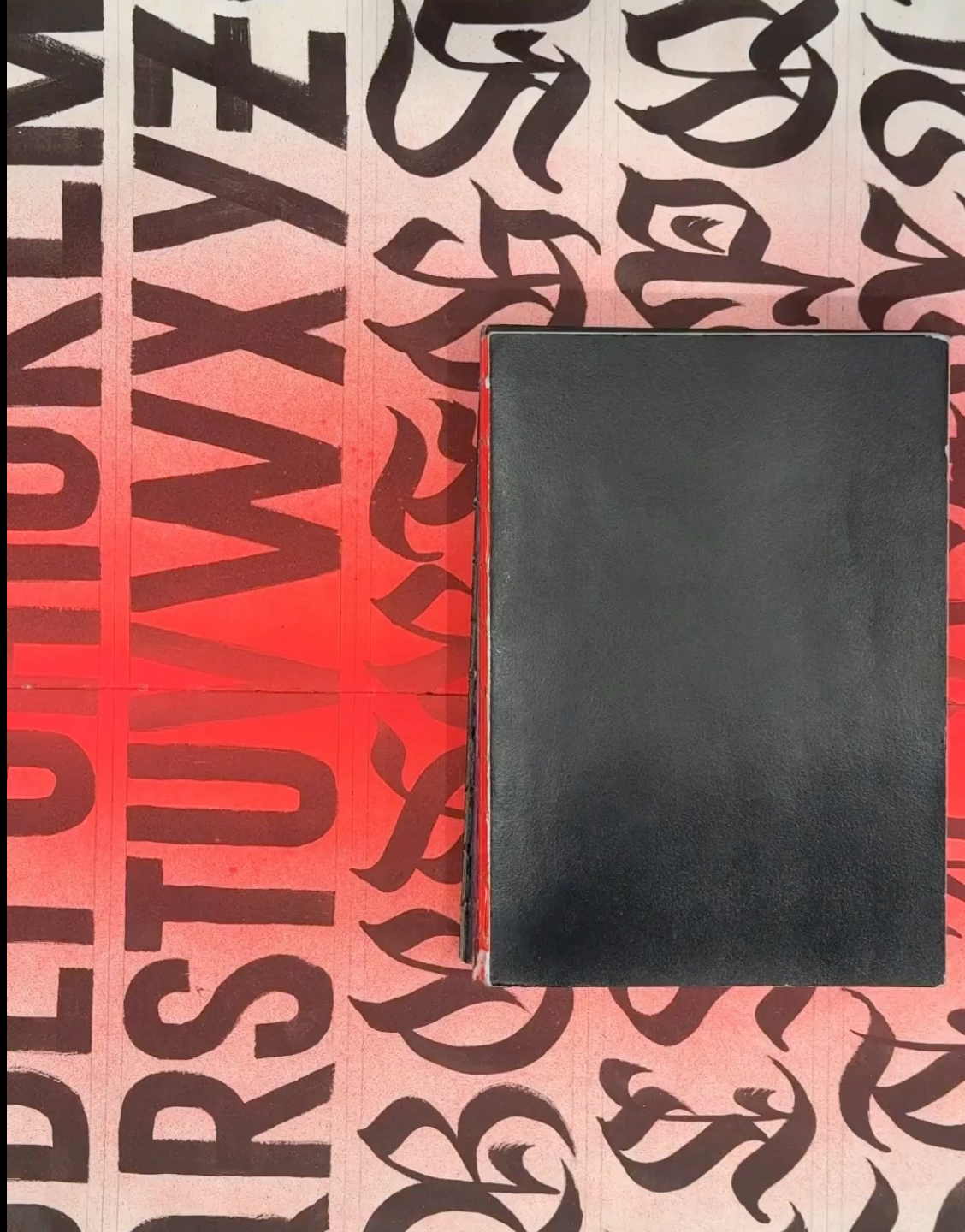

Xesta

Hugo Moura
Porto, Portugal

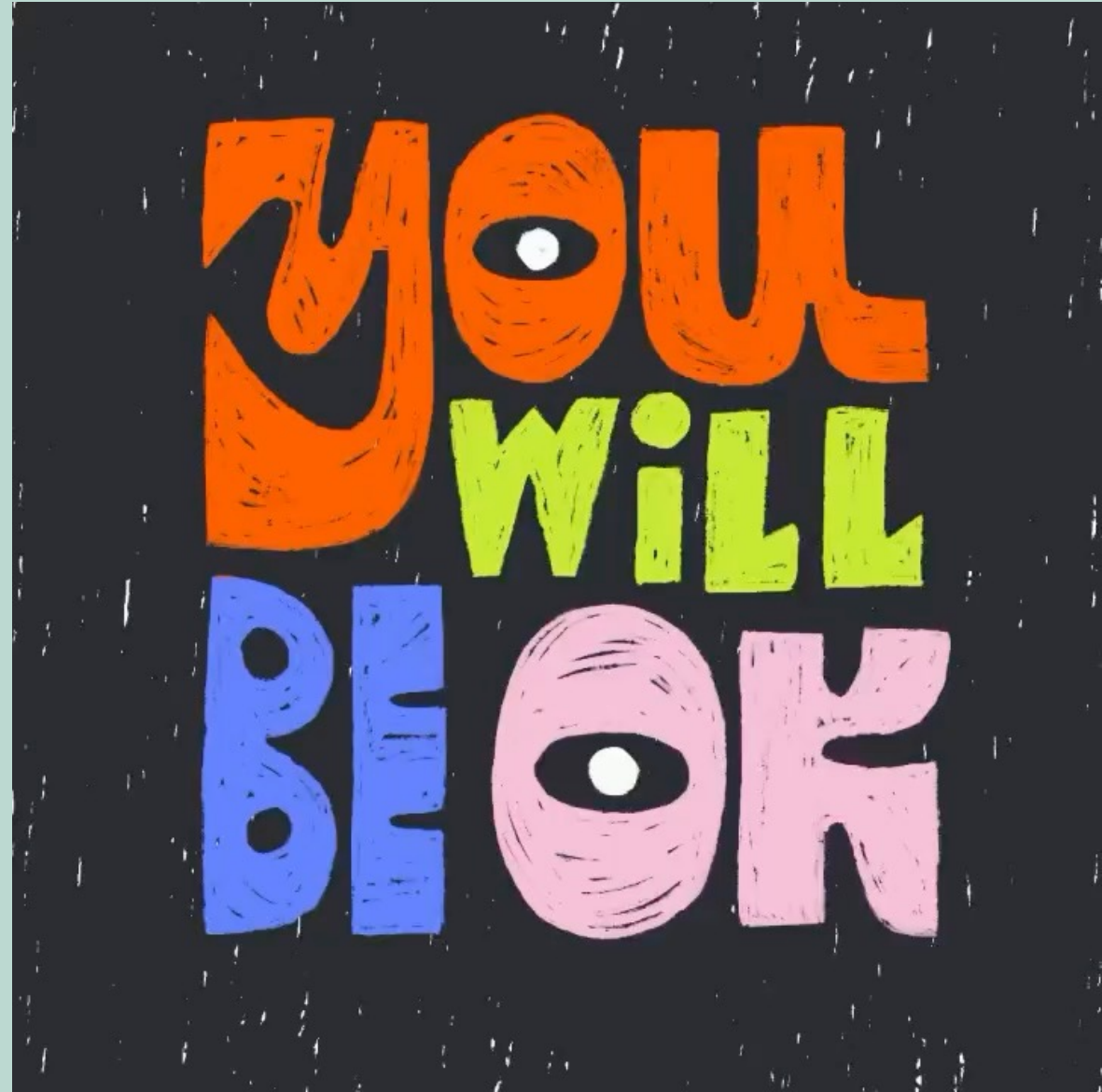

B **O** **O** **K**
23 24
OF
Lettering

Miitta Kämäräinen

Zweden

TRY SOMETHING NEW

KINDNESS
GROWS
FROM
WITHIN

Anika de Souza

London, UK

...en nu jij

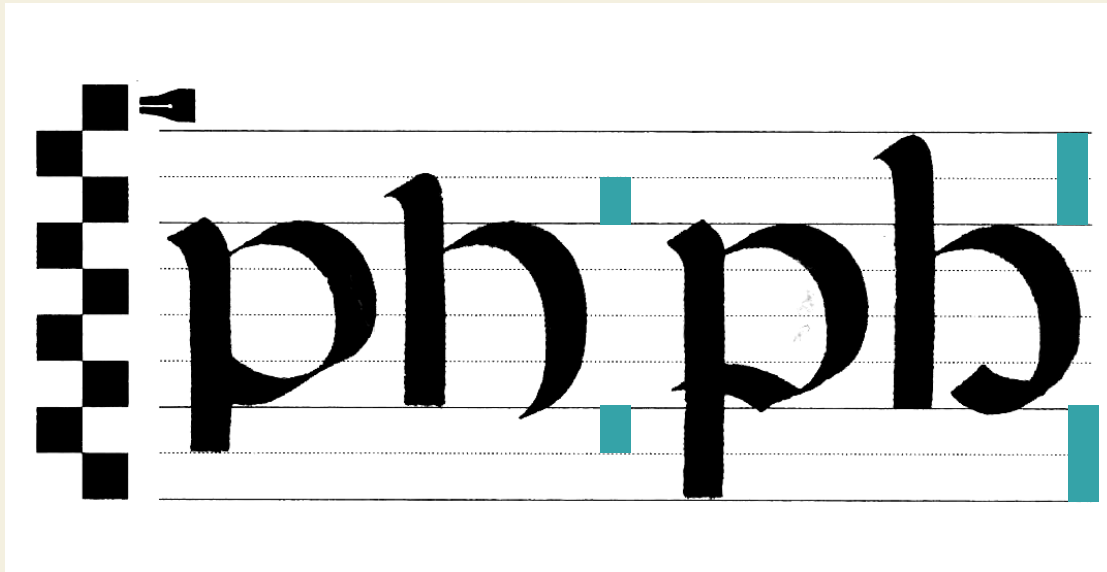
Wat gaan we vandaag doen?

Oefening basis lettervormen zelf letters tekenen

1. **Rotunda letters** letters: a-z en A-Z 25 min
2. **Fraktura letters** óf **Textura letters** a-z en A-Z 25 min
3. **Woord naar keuze** in Rotunda, Fraktura of Textura letters 15 min
4. **Afronden** de laatste 25 min
  - inscannen, alles inleveren als 1 PDF op Teams 15 min
  - Je werk neerleggen en elkaars werk bekijken 10 min

1 Rotunda letter

a b c d e	A B C D E
f g h i j k	F G H I K
l m n o p	L M N O P
q r s t u	Q R S T U
v w x y z	V W X Y Z

x-hoogte: 4x de breedte van je pen

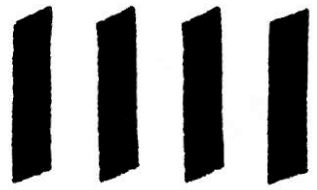
Stok- en staarhoogte:

1x óf 2x de hoogte van je pen, kies zelf

Teken de 4 lijnen licht met potlood:
basislijn, x-hoogte, staartlijn, stoklijn.

TIP. Teken de basislijnen één keer heel
precies, en kopieer die dan telkens of trek
ze over.

Rotunda basisvormen

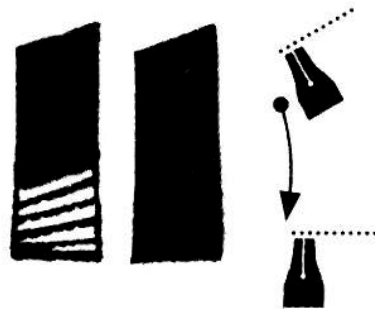
A first step in constructing the basic stem is by producing a straight down stroke, which creates diagonal endings.

As stems become more comfortable to make, the entry stroke can be eased by rounding the gesture.

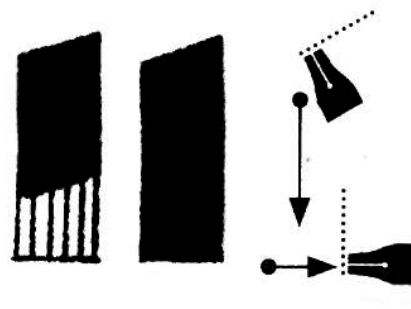

In Rotunda, the most common entry and exit terminals consist of a horizontally capped stem. The base model we propose has a simplified structure, capping only the exit.

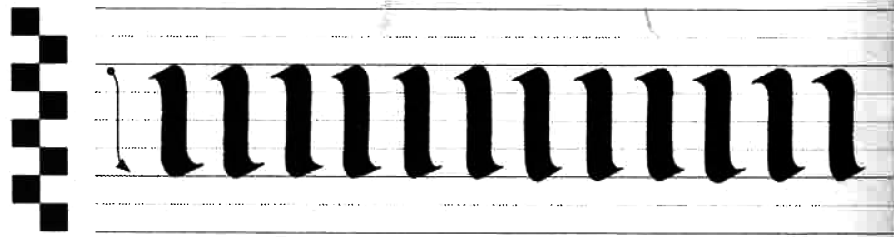
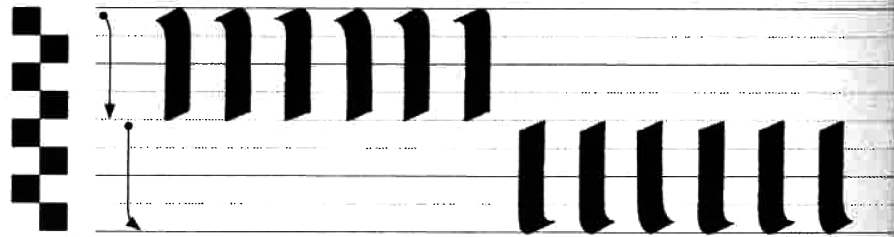
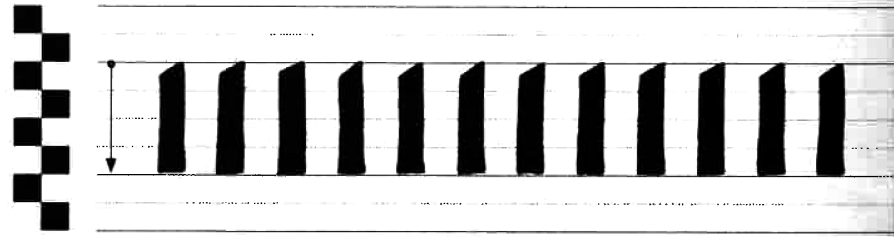
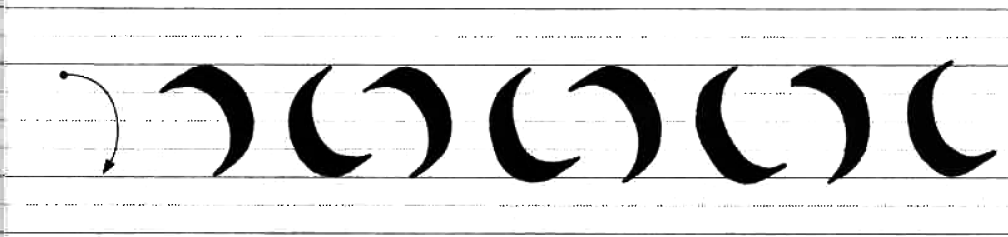
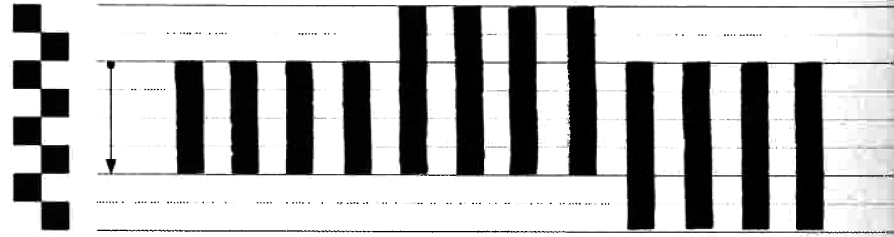
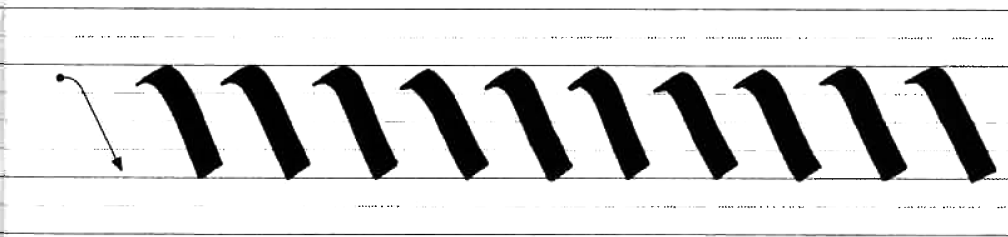
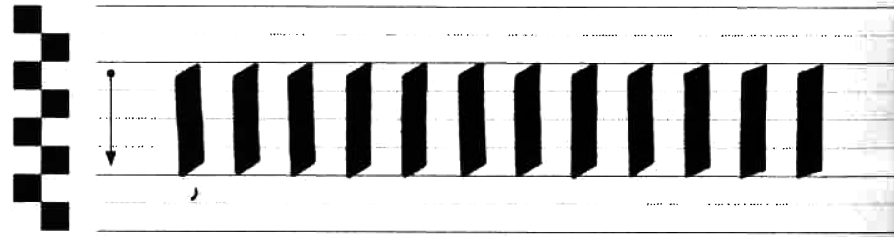
The stem's horizontal cap can be achieved in a variety of ways:

1 — Rotation of the nib once it approaches the end of the stem. This creates modulation in the stem's width, making it thicker at the bottom.

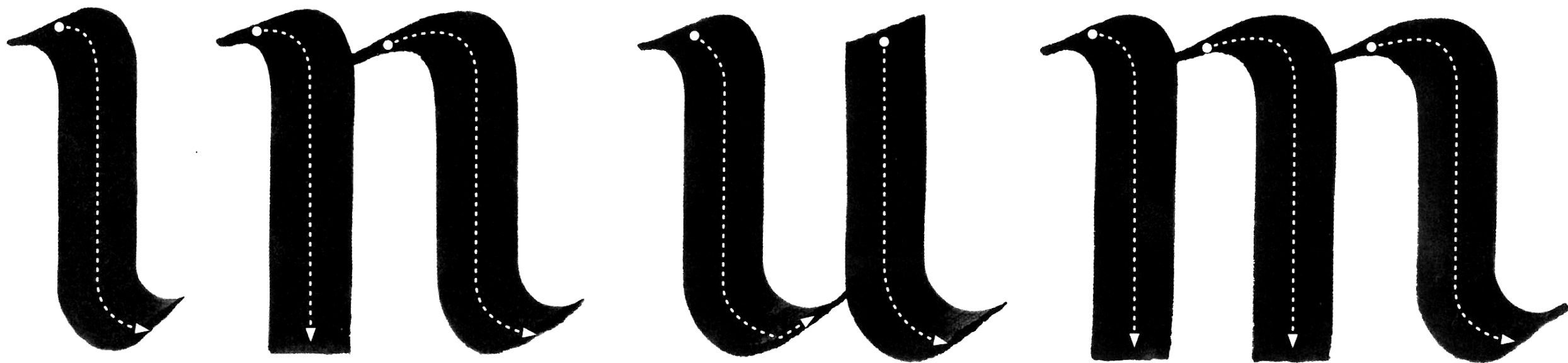

2 — A second stroke, filling in the remaining space. With finesse, this option allows for a clean ending, but adds to complexity and expenditure of time.

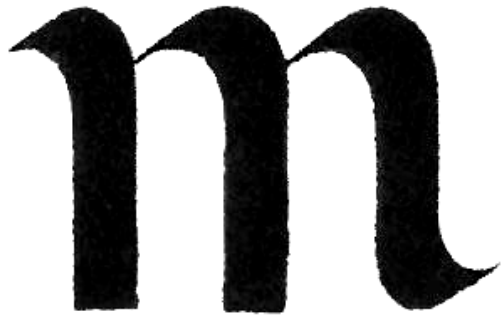
Rotunda
basisvormen

Tekenrichting en stroken
teken van boven naar beneden
zie handout

Verschillende mogelijkheden voor 1 letter, zoals hieronder voor de *m*.
zie handout

The *m* follows the rhythm set by the *n*.

Typologies that reference the *n* by duplicating the arch, are common.

Structural variations of the *m* mostly affect the last stem's shape.

1 Rotunda letter

- Zet lijnen neer in potlood: basislijn, x-hoogte, stoklijn en staartlijn
x-hoogte 4x de breedte van je punt, stok- en staartheogte 1x of 2x de beitelpunt
- Oefen met de beitelpunt de basisvormen vormen - op de lijnen.
- Teken de Rotunda letters a-z en A-Z op de lijnen, kijk hoe ver je komt.
Kijk op de handout hoe je de letters tekent, en welke varianten de letters hebben.

2 Fraktur of Textura

abcde
fghijk
lmnop
qrstu
vwxyz

A B C D E
F G H I J
K L M N O P
Q R S T U
V W X Y Z

abcde
fghijk
lmnopq
rstuv
wxyz

A B C D E
F G H I J
K L M N O P
Q R S T U
V W X Y Z

2 Fraktur of Textura

- Kies één van deze letters - **zie de handouts**
Zet lijnen neer in potlood:
basislijn, x-hoogte, stoklijn en staartlijn
x-hoogte 4x de breedte van je punt,
stok- en staarhoogte 1x of 2x de beitelpunt
- Oefen met de beitelpunt de basisvormen vormen -
op de lijnen.
- Teken de letters a-z en A-Z op de lijnen
Kijk op de handout hoe je de letters tekent,
en welke varianten de letters hebben.

3 Kies een woord

- **Minimaal 5 letters, met een stokletter** (bdfhkl, of een beginkapitaal) **en een staartletter** (gjq, en de f als die onder die basislijn uitsteekt)
- **Weet je geen woord?**
biertap, snotaap, scheiding, hamburger, badpak, jofel, apenkop, fijne, hoepel, krenge, liegen, honing, verkering, koppijn, plug-in, oordoppen, cocktailjurk, blijf, koekenpan, janken, hijgen
of bedenk zelf een leuke...
- **Teken je woord in Rotunda, Fraktur of Textura**
  - Zet de basislijnen licht op met potlood, tekenen met beitelpunt
  - Je kan kleur gebruiken

4 Afronden

- **Inscannen géén foto's** scan álle vellen, ook je testjes
- **Lever alles in, in één PDF**
Plaats je scans in Indesign op liggende A3 pagina's, maximaal 4 scans per vel
  - Eerst de Rotunda
  - Dan de Fraktur óf de Textura
  - En dan je woord (in één van de 3 letters)
  - Exporteer PDF: Achternaam_Voorname_Handlettering-les-1.pdf, zonder snijtekens
  - Inleveren op teams bij de opdracht **M4FLEX Keuze Handlettering oefeningen**
- **Leg je werk neer en bekijk elkaars werk**